

LIETUVOS BANKAS

Lietuvos Respublikos
finansų ministerijai

2014-09-09 Nr. S 2014/(21.15-2102)-12-3721
I 2014-08-29 Nr. (7.21-04)-6K-1406848

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-2277 1 ir 2 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 4 ir 5 straipsniais įstatymo projektą (toliau – Projektas), teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Kai kurios Projekte vartojamos sąvokos turėtų būti patikslintos siekiant, kad jos atitiktų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2014/51/ES („Omnibus II“) ir 2009/138/EB („Mokumas II“), kurių nuostatos perkeltos į Lietuvos Respublikos draudimo įstatymą (toliau – Draudimo įstatymas), ir finansų rinkoje vartojamas sąvokas, būtų teisingai ir vienodai suprantamos visų finansų rinkos sektorių dalyvių:

1.1. Projekto 2 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo 26 straipsnio 4 dalyje vartojama sąvoka „rizikos koncentracija“ turėtų būti keičiama į sąvoką „koncentracijos rizika“.

Sąvoka „koncentracijos rizika“ yra vienos iš daugelio rizikos rūšių, kurias pagal „Mokumas II“ reikalavimus privalės vertinti ir valdyti draudimo įmonės, pavadinimas. Šiai rizikai skirtas atskiras mokumo kapitalo reikalavimo standartinės formulės skaičiavimo modulis – koncentracijos rizikos modulis. Sąvoka „rizikos koncentracija“ reiškia rizikos susitelkimą, o ne rizikos rūšį.

Sąvoka „koncentracijos rizika“ vartojama analogiškus (kapitalo pakankamumo) reikalavimus kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms nustatančiame Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 575/2013 ir Lietuvos banko valdybos 2008 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 149 patvirtintose Vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo nuostatose. Sąvoka „koncentracijos rizika“ bus vartojama ir reglamente, papildysiančiame „Mokumas II“ direktyvą.

Pakeitimai turėtų būti padaryti ir Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-2277 (toliau – Draudimo įstatymo pakeitimo įstatymas) I straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo 2 straipsnio 75 dalyje:

~~„Rizikos koncentracija~~ **Koncentracijos rizika – visos rizikos pozicijos, kuriose susitelkimas, dėl kurio galimi nuostoliai yra pakankamai dideli, kad keltų keliantys grėsmę draudimo ar perdraudimo įmonės mokumui ir finansinei būklei.**“

1.2. Projekto 2 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo 26 straipsnio 6 dalyje sąvoka „prielaidų poveikis“ turėtų būti keičiama į sąvoką „jautrumas prielaidoms“.

Jautrumo analizė – metodas, naudojamas nustatyti, kokią įtaką skirtingų nepriklausomų kintamųjų (veiksnių) pasikeitimas darytų priklausomam kintamajam (rezultatui). Tai plačiai finansų srityje vartojama sąvoka, kurią galima rasti ir teisės aktuose, pvz., Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 patvirtintoje Turto ir verslo vertinimo metodikoje, Verslo apskaitos standartuose. Sąvoka „prielaidų poveikis“ nevartojama aprašytame kontekste ir gali lemti teisinį neaiškumą.

1.3. Projekto 2 straipsnyje išdėstyta Draudimo įstatymo 26 straipsnyje vartojama sąvoka „savo rizikos ir mokumo vertinimas“ turėtų būti pakeista į sąvoką „savo rizikos ir mokumo vertinimas“, nes pagal „Mokumas II“ reikalavimus draudimo įmonė privalo pati vertinti ne tik savo riziką, bet ir savo

mokumą.

1.4. Siekiant teisingai perkelti „Omnibus II“ direktyvos nuostatą „*decide to deduct any participation*“, Projekto 26 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalis turėtų būti pakeista taip:

„2. Nuo 2015 m. liepos 1 d. priežiūros institucija nagrinėja draudimo ir perdraudimo įmonių prašymus ir priima sprendimus dėl ~~dalyvaujančios įmonės lėšų~~ **dalyvavimą kitose įmonėse rodančios sumos** atėmimo iš tinkamų nuosavų lėšų, [...]“

1.5. Siekiant teisingai perkelti „Omnibus II“ direktyvos nuostatą „*the number of insurance and reinsurance undertakings benefiting from the limitation from regular supervisory reporting and the number of insurance and reinsurance undertakings benefiting from the exemption of reporting on an item-by-item basis*“, Projekto 21 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo 214 straipsnio 5 dalies 11 ir 12 punktai turėtų būti pakeisti taip:

„5. Priežiūros institucija informuoja Europos draudimo ir profesinių pensijų instituciją:[...]“

11) kasmet apie draudimo ir perdraudimo įmonių, kurioms ~~taikomi ataskaitų apimtys ar pateikimo laikotarpio apribojimai~~ **sumažinti reguliariai priežiūros tikslais teikiamų ataskaitų reikalavimai**, skaičių ir šių įmonių mokumo kapitalo reikalavimus, draudimo įmokas, techninius atidėjinius ir turtą, išreikštus procentais atitinkamai nuo visų draudimo ir perdraudimo įmonių mokumo kapitalo reikalavimų, draudimo įmokų, techninių atidėjinių ir turto;

12) kasmet apie grupių, kurioms ~~taikomi ataskaitų apimtys ar pateikimo laikotarpio apribojimai~~ **sumažinti reguliariai priežiūros tikslais teikiamų ataskaitų reikalavimai**, skaičių ir šių grupių mokumo kapitalo reikalavimus, draudimo įmokas, techninius atidėjinius ir turtą, išreikštus procentais atitinkamai nuo visų grupių mokumo kapitalo reikalavimų, draudimo įmokų, techninių atidėjinių ir turto.“

2. Projekto 2 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo 26 straipsnio 8 dalis turėtų būti pakeista taip:

„8. Kai taikoma svyravimų korekcija, rašytinė rizikos valdymo politika turi apimti politiką **dėl kriterijų, kuriais vadovaujantis taikoma** svyravimo ~~korekcijos taikymo kriterijams~~ **korekcija**.“

Draudimo įmonė privalo turėti politiką, taikomą svyravimų korekcijos naudojimui (ne kriterijams), kurioje turi būti nustatyta, kokiais kriterijais vadovaujantis taikoma svyravimų korekcija, kad būtų išvengta padėties, kai ši priemonė taikoma tik tada, kai tai yra naudinga ir taip pagerinami įmonės finansiniai rodikliai, o jos atsisakoma, kai ji nėra naudinga.

3. Projekto 2 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo 26 straipsnio 9 dalyje yra perkelta „Omnibus II“ direktyvoje nustatytos sąvokos „išorinė kredito rizikos vertinimo institucija“ apibrėžtis, tačiau neperkelta pati sąvoka, kuri bus vartojama kituose Europos Sąjungos tiesioginio taikymo teisės aktuose. Dėl netikslaus direktyvos nuostatų perkėlimo bus sunkiau suprasti direktyvą papildančius tiesioginio taikymo aktus. Siekdami to išvengti, siūlome patikslinti straipsnio redakciją taip:

„9. Draudimo ir ar perdraudimo įmonės, kurios apskaičiuodamos įmonę, kuri **apskaičiuodama** techninius atidėjinius ir mokumo kapitalo reikalavimus **naudojasi reikalavimą remiasi išorinės kredito rizikos vertinimo institucijos teikiamais** pagal Reglamentą (EB) Nr. 1060/2009 ~~registruotos ar sertifikuotos kredito reitingų agentūros arba nustatančio kredito reitingus centrinio banko, kuriam šis reglamentas netaikomas, teikiamu išoriniu kredito rizikos vertinimu vertinimais, vykdydamos valdydama riziką turi vengti automatiško išorinių vertinimų taikymo ir, rizikos valdymą, įvertina jeigu yra galimybė, naudodamasi kitais vertinimais, tikrinti, ar išoriniai kredito rizikos vertinimai yra tinkami šių išorinių kredito rizikos vertinimų tinkamumą esant praktinei galimybei naudodamasi kitais vertinimais, kad išvengtų priklausomybės nuo išorinių vertinimų. Išorinė kredito rizikos vertinimo institucija – pagal Reglamentą (EB) Nr. 1060/2009 registruota ar sertifikuota kredito reitingų agentūra arba kredito reitingus nustatantis centrinis bankas, kuriam šis reglamentas netaikomas.~~“

4. Projekto 6 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo 45 straipsnio 4 dalis turėtų būti pakeista taip:

„4. [...] Priežiūros institucija gali kreiptis į Europos draudimo ir profesinių pensijų instituciją, kad ši paskelbtų apie ypatingas neigiamas aplinkybes, jei tikėtina, kad draudimo ar perdraudimo ~~įmonė-įmonės, kuri~~ **kurios** užima didelę rinkos dalį, arba draudimo ar perdraudimo ~~įmonė-įmonės, kurios-kurių~~ paveikta didelė draudimo ar perdraudimo rūšių dalis, neįvykdys vieno iš reikalavimų nustatytų šio straipsnio 3 dalyje. Ypatingos neigiamos aplinkybės egzistuoja, kai finansų rinkose yra nenumatytas, staigus ir didelis nuosmukis, **besitęsianti žemos-žemų** palūkanų ~~normos-normų aplinka~~ ar įvyksta didelio poveikio katastrofa, darantys didelį neigiamą poveikį draudimo ar perdraudimo ~~įmonės-įmonių~~ finansinei būklei [...]“

„Omnibus II“ direktyva numato galimybę deklaruoti ypatingas neigiamas aplinkybes, kai ne tik viena draudimo įmonė, užimanti didelę dalį rinkos, ar įmonė, kurios didelė dalis vykdomų draudimo rūšių yra paveikta, neįvykdys kapitalo pakankamumo reikalavimų, bet ir kai kelios įmonės, užimančios didelę rinkos dalį ar kurių didelė dalis draudimo rūšių yra paveikta, nevykdys kapitalo pakankamumo reikalavimų. Vadovaujantis direktyva, viena iš aplinkybių yra besitęsianti žemų palūkanų normų aplinka, o ne žemos palūkanų normos, kurios tokios gali būti trumpą laikotarpį (pvz., mėnesį).

5. Projekto 10 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo 54 straipsnio 2 dalis papildyta naujomis nuostatomis, kurios pagal savo turinį yra perteklinės, nes nesukuria naujų reikalavimų. Siūlome išbraukti šias naujas nuostatas:

„2. Priežiūros institucija nustato reikalavimus dėl informacijos, kurią reikia pateikti priežiūros funkcijoms atlikti, pobūdžio, apimties, formos ir pateikimo laikotarpio. ~~Priežiūros institucija šios nustatyta tvarka sprendžia dėl ataskaitų apimties ir pateikimo laikotarpio apribojimų.~~“

6. Atsižvelgdami į tai, kad ne visiems priežiūros institucijos sprendimams, įvardytiems Projekto 26 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse, priimti yra būtinas draudimo ar perdraudimo įmonės prašymas (pvz., grupės priežiūros institucijos nustatymo, priežiūros institucijų kolegijos įsteigimo), siūlome pakeisti šias dalis taip:

„[...] priežiūros institucija ~~nagrinėja~~ **pagal** draudimo ir perdraudimo įmonių **pateiktus** prašymus **arba įgyvendindama priežiūros institucijos funkcijas, teises ir pareigas** ir priima sprendimus dėl [...]“

7. Projekto 26 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo 4 straipsnio 1 dalis turėtų būti patikslinta išbraukiant žodžius „leidimo skaičiuoti konsoliduotą grupės mokumo kapitalo reikalavimą išdavimo“, nes šios nuostatos „Omnibus II“ direktyvoje nėra.

8. Projekto 26 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo 4 straipsnio 3 dalis turėtų būti išbraukta, nes šio straipsnio 1 ir 2 dalyje nurodyti sprendimai negali įsigaliooti anksčiau nei Draudimo įstatymas, kuris įsigalios nuo 2016 m. sausio 1 d., be to, šių sprendimų įsigaliojimo data bus nustatyta priežiūros institucijos nutarimuose.

9. Projekto 26 straipsnyje išdėstyto Draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje turėtų būti patikslinta straipsnio nuoroda:

„4. Nuostatos dėl priežiūros institucijos teikiamos informacijos pagal Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-2277 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 216 ~~straipsnį~~ **straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktus** taikomos nuo 2015 m. kovo 31 d.“

10. Iš pateiktos Projekto 26 ir 27 straipsnių redakcijos neaišku, ar juose išdėstyti Draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo 4 ir 5 straipsniai taikomi trečiųjų valstybių draudimo ir perdraudimo įmonių filialams.

11. Taip pat turėtų būti atlikti taisymai Draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo 1 straipsnyje išdėstytuose Draudimo įstatymo straipsniuose, kuriuose netiksliai perkeltos „Mokumas II“ direktyvos nuostatos:

11.1. Draudimo įstatymo 2 straipsnio 74 dalis:

„Rinkos rizika – nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika, atsirandanti tiesiogiai ar netiesiogiai dėl turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių rinkos kainų ~~lygių lygio~~ **ir kintamumo svyravimo ir nepastovumo.**“

11.2. Draudimo įstatymo 40 straipsnio 2 dalis:

„2. Minimalaus kapitalo reikalavimas apskaičiuojamas naudojant techninių atidėjinių, pasirašytų įmokų, rizikos kapitalo, atidėtųjų mokesčių ir administracinių sąnaudų ar šių kintamųjų poaibio tiesinę funkciją. Šie dydžiai naudojami ~~neišskaičiavus išskaičiavus~~ perdraudikų ~~dalies dalį~~. Tiesinė funkcija kalibruojama atsižvelgiant į draudimo ar perdraudimo įmonės pagrindinių nuosavų lėšų rizikos vertę, apskaičiuojamą taikant 85 procentų pasiklovimo lygį per vienų metų laikotarpį.“

Valdybos pirmininko pavaduotoja

Ingrida Šimonytė